

Vergaderjaar 2021–2022

27 859

Modernisering Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA)

25 764

Reisdocumenten

Nr. 156

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 december 2021

Met deze brief en bijgaande rapporten informeer ik u over de uitkomsten van de zelfevaluaties voor de Basisregistratie personen (BRP) bij gemeenten uit 2020 en de zelfevaluatie Reisdocumenten uit 2020 bij gemeenten en openbare lichamen. Deze onderzoeken hebben in de periode van 1 juni t/m 31 december 2020 plaatsgevonden.

Ik informeer u hierbij ook over de stand van zaken van de door mij aangekondigde vervolgstappen ter verbetering van de zelfevaluaties, het toezicht en kwaliteitsverbetering.

De zelfevaluaties dienen als kwaliteitsinstrument voor de gemeenten zelf. Het doel van de zelfevaluatie is om gemeenten zelf inzicht te geven of de werkprocessen conform wet- en regelgeving zijn ingericht en om inzicht te geven in de kwaliteit van gegevens in de gemeentelijke bestanden van de BRP.

Deze zelfevaluaties worden sinds 2014 jaarlijks uitgevoerd. Dit gebeurt door het invullen van een vragenlijst over de inrichting, werking en beveiliging van processen. De vragen zijn verdeeld in zes thema's. Vijf thema's bevatten vragen volgend uit wet- en regelgeving en zijn gericht op verplichtingen. In het zesde thema zijn de vragen ondergebracht naar aanvullende aanbevolen kwaliteitsmaatregelen, niet direct volgend uit wet- en regelgeving. Voor de BRP wordt daarnaast gecontroleerd op de kwaliteit van de gegevens.

Resultaat Zelfevaluatie BRP 2020

In het rapport BRP staan de uitkomsten van het onderzoek in 2020¹. De uitkomsten worden niet direct vergeleken met voorgaande jaren, omdat de onderzoeksvragen elk jaar worden geactualiseerd. Duidelijk is wel dat

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

er in algemene zin een stijgende lijn zit in de gemiddelde resultaten van de zelfevaluatie BRP ten opzichte van eerdere jaren.

Kwaliteit van processen BRP

Ondanks dat het een moeilijk jaar was door coronamaatregelen, waarbij de normale werkprocessen bij de gemeenten onder druk stonden, hebben 61 gemeenten 100% gescoord terwijl in 2019 geen enkele gemeente een 100% score haalde. Dat is een goede prestatie.

Kwaliteit van gegevens BRP

De Rijkdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) controleert, door middel van een bestandscontrole, de administratieve kwaliteit van de in de BRP geregistreerde persoonsgegevens. De uitkomst van de bestandscontrole maakt deel uit van de gemeentelijke verantwoording over de BRP. 22 gemeenten scoren op een of meer foutklassen in de algemene en administratieve gegevens onder de vastgestelde normen. Daarnaast voerden de gemeenten een kwaliteitscontrole uit op basis van een gerichte steekproef waarbij naar rato van de gemeentegrootte een aantal ingewikkelde mutaties in de BRP is geselecteerd. De gemeenten controleerden van deze mutaties de BRP-gegevens aan hand van de brondocumenten en controleerden het volgen van de procedures bij de registratie. In 87% van de gecontroleerde dossiers zijn geen afwijkingen geconstateerd. Dit betekent niet dat bij de overige 13% van de dossiers de geregistreerde persoonsgegevens onjuist zijn, omdat voor een groot deel administratieve afwijkingen en procedurefouten worden gemeld. De meest geconstateerde afwijking is het niet terug kunnen vinden van een brondocument.

Resultaat Zelfevaluatie Reisdocumenten 2020

In het rapport Reisdocumenten staan de uitkomsten van het onderzoek in 2020². De uitkomsten worden niet direct vergeleken met voorgaande jaren omdat de onderzoeksvragen elk jaar worden geactualiseerd. De gemiddelde resultaten van de zelfevaluatie Reisdocumenten is al enkele jaren constant bij de gemeenten. De openbare lichamen hebben de afgelopen twee jaar een duidelijke verbetering laten zien en benaderen het resultaat van de gemeenten. Zes gemeenten scoorden 100%.

Nader onderzoek

Ten behoeve van een nader onderzoek zijn voor de zelfevaluatie BRP 30 gemeenten geselecteerd en voor de Zelfevaluatie Reisdocumenten 26 gemeenten en de 3 openbare lichamen. Het doel van het nader onderzoek is de betrouwbaarheid van de gegeven antwoorden te toetsen. In plaats van een aselechte steekproef zijn dit jaar gemeenten bezocht die sinds de invoering van de zelfevaluaties nog niet eerder waren geselecteerd voor het nader onderzoek. De gemeenten en openbare lichamen is gevraagd om bewijsstukken en onderbouwing van de gegeven antwoorden op vragen uit de zelfevaluatie voor te leggen. Het algemene beeld is dat gemeenten en openbare lichamen zorgvuldig omgaan met de uitvoering van de zelfevaluaties en de vragen eerder te streng dan te mild beantwoorden.

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

RvIG selecteert elk jaar gemeenten voor monitoring. Op basis van de resultaten van de zelfevaluatie over 2020 zijn gemeenten geselecteerd die op minstens drie van de vijf verplichte thema's onder de 90% scoren. Met deze gemeenten wordt een monitoringsgesprek gevoerd en – als blijkt dat daarvoor aanleiding is – een monitoringstraject afgesproken waarbij een adviseur van RvIG wordt aangesteld. Voor de BRP zijn 34 gemeenten geselecteerd voor de monitoring en voor de Reisdocumenten zijn 22 gemeenten geselecteerd. De bevindingen van RvIG zijn dat de gemeenten de aanbevelingen en het advies van de adviseurs goed oppakken en de kwaliteit op de gesignaleerde punten verbeteren.

Stand van zaken verbetermaatregelen

In mijn brief aan de Tweede Kamer van 21 december 2020³ gaf ik een overzicht van de stand van zaken met betrekking tot de vijf maatregelen die ik op 2 december 2019⁴ aan de Tweede Kamer heb aangekondigd op basis van de aanbevelingen in het rapport en het onderzoek naar de effectiviteit van de zelfevaluaties BRP en reisdocumenten, het «Rapport Inrichten toezicht en kwaliteitsverbetering BRP en Reisdocumenten». Hierbij informeer ik u over de voortgang hiervan en de huidige stand van zaken.

1. Normering. Het project dat zich richt op het formuleren van toetsbare normen (beheersdoelstellingen) voor de kwaliteit van de informatievoorziening, data en processen loopt. Naar verwachting is medio 2022 het normenkader van het BRP-gedeelte grotendeels gereed en afgestemd met de belangrijkste stakeholders, zoals gemeenten, de VNG en de NVVB. De implementatie hiervan in de vragenlijsten van de zelfevaluatie van de gemeenten zal gefaseerd worden uitgevoerd (2022 en 2023).
2. Verantwoordingsproces. In mijn brief aan u van 21 december 2020 lichtte ik toe dat de aanpassing van het tijdspad voor de verantwoording in de volgende versie van het besluit BRP gelijkgetrokken zou worden met de verantwoording van ENSIA⁵ en de interne verantwoording van de gemeenten zodat gemeenten efficiënter kunnen werken en de bestuurlijke aandacht voor de zelfevaluaties wordt vergroot. Op 1 januari 2022 gaat het besluit BRP in werking waardoor het vaststellen van de datum van de zelfevaluatie BRP uit het besluit BRP gehaald wordt en een bevoegdheid van RvIG wordt. RvIG bepaalt de datum dan overeenkomstig de ENSIA-planning. Dit verbeterpunt is daarmee afgerond.
3. Verantwoordingsrapportage. In mijn brief van december 2020 berichtte ik u dat de RvIG bij wijze van test een verantwoordingsformulier heeft ontwikkeld met een nieuwe systematiek die uiteindelijk meer in lijn zal zijn met de ENSIA-collegeverklaring. In het nieuwe formulier kan het college van B&W verklaren of de gemeente in control is wanneer het resultaat niet 100% is («comply or explain» principe). De proef met deze alternatieve wijze van verantwoording wordt nog een jaar gecontinueerd, omdat nog te weinig gemeenten gebruik hebben gemaakt van de nieuwe verantwoordingsrapportage, onder meer door onderbezetting in verband met coronamaatregelen en het draaiende houden van de noodzakelijke werkzaamheden.

³ Kamerstukken 27 859 en 25 764, nr. 151.

⁴ Kamerstukken 27 859 en 25 764, nr. 144.

⁵ Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) is een initiatief van gemeenten en de Ministeries van BZK en SZW. ENSIA streeft naar een zo effectief en efficiënt mogelijk ingericht verantwoordingsstelsel voor informatieveiligheid.

4. Betrouwbaarheidscontrole. In mijn brief aan u vorig jaar lichtte ik toe dat RvIG risicogerichte onderzoeken uitvoert om de toepassing van de zelfevaluatie bij gemeenten te beoordelen. Er zal nu afwisselend gebruik worden gemaakt van een aselechte steekproef en risicogerichte selectie van gemeenten voor dit onderzoek. Dit wordt vanaf nu de vaste aanpak. Dit verbeterpunt is daarmee afgerond.
5. Gegevenskwaliteit. Er was gepland om onderzoek ter plekke te doen naar de mogelijke versterking van de gegevensgerichte controles van BRP en reisdocumenten, maar sinds de invoer van de coronamaatregelen kon het fysieke onderzoek ook afgelopen jaar niet worden doorgezet. Als fysiek bezoek weer mogelijk is, wordt dit opnieuw opgepakt. Gemeenten hebben nu nog niet de ruimte om extra werkzaamheden op te pakken.

Over de voortgang hiervan informeer ik u in het najaar van 2022, tegelijk met de rapportage over de uitkomsten van de zelfevaluaties 2021.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.W. Knops